

A törvényszék folyosóján fogták el a csendőrök a sándorfalvi betörő-cigányokat

(A Délmagyarország munkatársától) Gyorsbeszédű, szurtosarcú csanyteleki cigányokkal népesedett be hétfőn délelőtt a büntetőtörvényszék II. emeleti folyosója. Az ügyészség Rostás Argyélus 40 éves többszörösen büntetett előéletű csanyteleki lökalusz és Sinka Kálmán kiskundorozsmai napszámos ellen csalás miatt emelt vádat. Rostás a vádszerint nemrégiben a kiskundorozsmai vásáron Sinka közvetítésével 160 pengőért eladta egyik kehes lovat özvegy Fekete Kálmánénak. Ügyükben hétfőn tartott főtárgyalást a büntetőtörvényszéken Habermann Gusztáv törvényszéki tanácselnök.

A vallomások után a törvényszék bizonyítás kiegészítést rendelt el s a tárgyalást elnapolta. A tárgyalás befejezése után nemvárt fordulat történt: a tárgyalási teremben jelenlévő csendőrmester, aki eddig szótlanul hallgatta a vádlott cigány szavait, a tanácselnök elé lépett és engedélyt kért arra, hogy Rostás Argyélust és a folyosón tartózkodó testvérét, Rostás Sándort betöréscsopás gyanúja miatt őrizet-

bévehesse. Elmondotta a csendőrmester, hogy a hétfőre virradó éjszaka folyamán Sándorfalván betöréscsopás történt, az ismeretlen tettesek betörték egy országút melletti tanyaépületbe, ahonnan élelmiszert, ruhaneműt és pénzt loptak. A betörést még az éjszaka jelentették az őrsnek, amely nyomban megkezdte a nyomozást. A szalak egy cigánybanda nyomába vezettek, amely Szeged felé vette útját. Ezen a nyomon elindulva, a cigányok nyomába eredtek s a törvényszék épületében a II. emeleti folyosón megtalálták őket, ahol a csanyteleki cigányok, akik még vasárnap délelőtt indultak el Csanytelekről s a közbeeső Sándorfalván betörést követték el, beismerték a betörést.

Habermann tanácselnök teljesítette a csendőrmester kérését, aki társával együtt a tárgyalás befejezése után nyomban megbilincselte Rostás Argyélust és Rostás Sándort, majd Sándorfalvára kísérte őket.

tani kezdtek. Csúpan azt a belső varrúest hagyták meg emlékül, amely elég egy vendéglő berendezésére. Most a megőrzött varrúest is tovább kell bontani. Az időben és az utókorban nincs könyörület. S a halálraírt romok helyén mozdulatlan szemékel nézi majd az új kuglipályát Erzsébet királynő és Dankó Pista márványszobrára az öreg Stefánián.

(maron)

Mélyen tisztelt Kedves Vendégeim!

Midőn bejelentem, hogy üzleti tevékenységemet abbahagyva, vendéglőm vezetésétől visszavonom, egyuttal bucsút is veszek Önöktől és ezúton mondom kedves Vendégeimnek szívből jövő Isten Hozzádot. Hálás köszönetemet fejezem ki azért az értékes támogatásért, melyben boldogult férjemet és engem évtizedeken át részesíteni szívesek voltak. Kérem Önöket, tartsanak meg jóemlékeztükben! — Mély tisztelettel

Öz. Gottwald Rezsőné

a «Hági»-étterem v. tulajdonosa.

Irodalmi délután a kegyesrendi gimnáziumban

(A Délmagyarország munkatársától) A Katolikus Dolgozó Leányok Otthona javára magas színvonalú irodalmi délutánt rendeztek vasárnap a kegyesrendi gimnázium dísztermében. Az irodalmi délután előadója: Sik Sándor volt, a katolikus költészet rangelsője, akit a rendezőség részéről Hoffmann Jolánta nővér üdvözölt. Sik Sándor a műsor első részében „A montecsalei erdő” című egyfelvonásos színdarabot olvasta föl közvetlen és megragadó előadói modorában. Assisi Szent Ferenc életének egyik költői epizódját énekelte meg Sik Sándor ebben a líraiszempégyű kis színdarabban, amelynek minden mondata érezteti Szent Ferenc virágoskertjének csodálatos illatát... A színdarab diadalmas szépséggel főcsendülő fináléja Szent Ferenc gyönyörű „Nap-himnusz”-a, amely Sik Sándor fordításában tökéletes tolmácsolásra talált. A hallgatóság lelkes ünneplésben részesítette Sik Sándort, a kiváló papköltőt.

Nemes Emilia budapesti előadónő lépett ezután az emelvényre és a Katolikus Dolgozó Leányok mozgalmaról, célkitűzéseiről beszélt. Elmondotta, hogy a mozgalom csúpan 8-10 éves s ma már tízezerfő dolgozóleány tagja van a mozgalomnak. Előzőtt négy évvel megalakult az első otthon; jelenleg öt ilyen otthon van a szervezetnek a fővárosban s az öt otthonban 200 dolgozóleány nyert elhelyezést. Az előadónő hangsúlyozta hogy most már vidéken is meg kell nyitniuk ezeknek az otthonoknak, amelyek az igazi családi otthon akarják visszavezetni a munkásleányok számára.

A hatóság és nagy tapssal fogadott beszéd után ismét Sik Sándor előadása következett. Régebbi, majd újabb verseiből olvasott föl Sik Sándor a közönség lelkes figyelme és minden vers után kitörő tetszésnyilvánítása közepette.

A tanárképző-főiskola néhány növendékének szívből-szobb, kórusban előadott dalaival az irodalmi délután véget ért.

—oO—

„Jehova tanuinak püspöke” a bíróság előtt

(A Délmagyarország munkatársától) Böresök József 40 éves királyhalmi napszámos, a „Jehova tanu”-szekta püspöke, a múlt év augusztusában botrányt rendezett a királyhalmi plébánián; rátámadt a jelenlevő Deák István rendőrtörzsőr-mesterre, aki szorult helyzetében kardot rántott és Böresöket fejbeverte.

A botrány ügyében széleskörű vizsgálat indult meg; a rendőrellel jogosulatlan fegyverhasználat, Böresök ellen hatósági közeg elleni erőszak miatt, a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy Deák jogosan használta kardját, míg Böresök ügye hétfőn került a törvényszék elé. A hatósági közeg elleni erőszakkal vádolt Böresök, aki jelenleg osztályellenes izgatás miatt nyolcéves fogházbüntetést tölti, a védekezéssel állott elő, hogy amikor a plébánia helyiségébe lépett, Deák nyomban rátámadt, ellökte, majd kardjával fejére sujtott. Kardos Lajos plébános arról tett ezután vallomást, hogy Böresök, aki a tanúvilágban vallás-papvisztály elleni izgatást fejtett ki egészen a legutóbbi időkig, az elmúlt év nyarán több alkalommal megjelent hivatalában, ahol a pápára, a püspökökre és reá súlyosan bántó kifejezéseket tett. Viselkedéséért többször rendre utasította, majd amikor augusztus 31-én ismét megjelent nála, a rendőrségre szaladt, hogy ottan kérjen segítséget a hisztériás ember ellen. Kérésére Deák István meg is jelent hivatalában, Böresökkel néhány percre egyedül maradtak s ekkor történt a verekedés. Azt látta, hogy a vádlott többször megtámadta a rendőrt.

A vádlott az utolsó szó jogán a Bibliából idézett. A törvényszék ezután megállapította Böresök bűnösségét és jogerősen 1 hónapi fogházra ítélte.

Napvédőszemüveg, fotocikkek nagy választékban. Amatőrmunkák tökéletes kidolgozása. Mihálovits György Kárász-u. 9.

Bontják a 700 éves szegedi várat

Kuglipályát építenek a lebontott falak helyére

(A Délmagyarország munkatársától) Néhány nap óta csakány és kőtorókalapács csattog az évszázados szegedi várban: az északi bástyafal, amely annyira ostromnak állt ellent, most megrepedezett, úgy, hogy tanácsosabbnak látszik a végleges lebontás, mint a vén falak renoválása és megerősítése. Gúlákban áll a Stefánia-sétány fái alatt a szétszedett várfalak kő- és téglatörmeléke; egy részét a múzeumba viszik.

nagy részét pedig felhasználják annak a kuglipályának fölépítéséhez, amelyet a lebontott várfalak helyén készítenek a halászléudvaron.

Széles dongaboltozatok tűnnek elő a lebontott falak mögött. Nagy munka a várfalak szétszedése; a középkori építkezésnek megfelelően ugyanis

szívós fagerendák és vasrudak tartják össze a forró mészből öntött falakat.

A most lebontásra került várrészt Ibrahim basa építtette, később sok összeomlás, renoválás és újrapépítés után a mai területére szűkült a várfal. Meghagyták az 1880-82-i bontáskor is a Tiszára néző belső palotarészt egyúttal, amelyben

ma vendéglőt rendeztek be. Modern zene szól és villany ég az ősi tiszaparti erődítés vasrácsos ablakai mögött.

s nem sokára kugligolyók futkároznak majd az egykori harcok helyén...

Gyiloksikátorok és nyilak

Számtalan történelmi emlék kerül elő a csakányok alól. „Mészlénak a kövek” századok titkait rejtik el továbbra is és századok történelmét hozzák napfényre. A várperem alatt, fönna a magasban gyámgerendák maradványai nyúlnak ki a falból; a régi gyiloksikátoroknak nevezték a gyámgerendákra épített légi folyosót. Arra szolgált, hogy a támadó ellenséget ezen a peremen, a tizméteres magasságban közelharera kényserítsék, vagy a perem részein keresztül forró szurokkal, forróvízzel árasztásák el. Egy beépített ügyücső tora mered a csakányok elé, valamikor Mária Terézia korában rakták körül a „darázkövek”-kel, ezzel a Szeged környékén található lyukacsos, de szívós építőanyaggal. Érdekes, hogy az ügyücső fölött olyan csipkészet az orom, amilyent a nyilasharcok korában építettek s amelyről Dugonics András azt írta, megemlékezőn a szegedi vár életkoráról, hogy nagyon réginek kell lennie ennek a várnak, mert a „főlső része úgy építetett, amelyből minden felé ki lehetett a nyilakat bátorasággal irányítani...”. Márpedig nyilakat a magyarok igen régen használtak a harcban s az már nem is elfogadható fejtver. Nem lehet vele győzni...

Az egykori építészek azt is följegyezték, hogy a 10 méter magas és közel 3 méter vastag szegedi várfal konstrukciója tökéletesen megegyezik a salzburgi váréval. A stílus azt mutatja, hogy középkori francia kőművesek emelték 1240 körül IV. Béla király utasítására és Villard de Honnecourt volt a tervezője.

„Legfelsőbb magyar föllebbezési fórum: a sóhivatal”

Hogy milyen fontos kereskedelmi és stratégiai szempont volt a szegedi vár, annak igen beszédes bizonyítéka, hogy századokon keresztül

zálogtárgyként szerepelt a magyar királyok s a külföldi hercegek és uralkodók között, míg nem az 1511-i 3. tc. el nem rendelkezte, hogy a koronajavak, amelyek közé a szegedi vár is tartozott, „lőbbé el nem zálogolhatók.”

Ennek ellenére még sokáig annak birtokába került a vár, akinek éppen tartozott egy-egy kevéspénzü magyar uralkodó...

A hatalmas erős vár fontossága a sószállítás szempontjából a legszembetűnőbb. Szeged az 1800-as évek elejéig az erdélyi sóbányászati déli gőcpontja volt s hogy ez milyen nagy fontossággal bírt, arra vonatkozólag a város történelmének egyik alapos ismerője: Sebastyén Károly azt írja, hogy 1830-ban, amikor az első utat kikövezték Szegeden,

ez az első kövösút „az általános és legfelsőbb magyar föllebbezési fórumhoz, a sóhivatalhoz vezetett.”

Stratégiai szempontból pedig annyira kiépítették, hogy még ma is föllelhetők a nyomai annak a földalatti folyosónak, amely a szegedi várból a szőregi apátság templomáig vezetett.

A halálra ítélt szegedi vár

A mostani bontás azt mutatja, hogy a szegedi vár lassú halálra van ítéltve. A falakhoz nem lehet hozzáépíteni, mert a darázkövek nem kötnek s a régi téglák már nem bírják el a cementet. A lebontott délkeleti fal tele van török emlékekkel; ezeket már csak darabonként lehet a múzeumnak megmenteni.

A mohácsi csata után néhány hétre már a török kezében volt a szegedi vár, hatalmas zsákmányra tettek itt szert az öldöklő janicsár csapatok. Az egykorú történelmíró följegyezte, hogy a várban zsákmányolt rengeteg kincs mellett „a szekerek tömve voltak széparejú, jászminábrázott, rózsasallátú, ezüstenestű szépségekkel”. A várbeli magyar leányok voltak ezek... Itt lakott egy ideig a legendás Hóbiár basa is, akiről Szegeden utcát neveztek el az utókor. Móra Ferenc is megírta történetét. A basa édes szóval hároméves csalogatla s hajós- és halászgárdák asszonyait, hetekreszlő orgáját rendezett felsővárosi nyaralójában, míg aztán egyszer

a halász- és hajósárdák megtámadták a házat és agyonverték a telhetetlen Hóbiár basát...

1552-ben Tóth Mihály hajdú visszaváratka a töröktől Szeged várát, de csak az olvárig jutottak, mert jobbnak látták „a szép terek asszonyokkal mulatni és dáródni...”. Khadin Ali, a budai „Kappan basa” üzte el őket a vár alól. A szegedi várban időzött a rettegett Cserni Jován is, akit a szegedi nép „Jován cár”-nak nevezett el. Főként és kegyetlen természetű haramia, akinek halántékától a sarkáig fekete folt húzódott s emiatt „Fekete ember”-nek nevezték. A várból rohant ki naponta a szegediekre és a környék lakóira, megsarcolta őket és lekaszabolta azt, aki ellenállt. A szegedi várból szállították 1728-ban a Boszorkányszigetre Rózsa Mihály boszorkánymestert és 11 asszonytársát, hogy végrehajtsák rajtuk a hirhét magyalalás ítéletét. Érdekes történelmi emlék még, hogy 1686-ban Lipót király Beresényi Miklóst nevezte ki „mezőszegedi végvárnak főkapitányává”. S ebben a várban volt rab néhány napig Rózsa Sándor.

A szegedi nagy arviz megpecsételte a vár sorsát. Annnyira megrongálta a falakat, hogy 1880-ban bön-